

ASOCIACE MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ A ŽIVNOSTNÍKŮ ČR

AMSP ČR

V Praze dne 17. ledna 2020

Čj.: GŘ/8/2020

Název materiálu:	Návrh věcného záměru zákona o účetnictví
Připomínkové místo	Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR (AMSP ČR)
Telefon :	+420 236 080 454
e-mail:	amsp@amsp.cz

K předloženému Návrhu věcného záměru zákona o účetnictví uplatňuje Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR (AMSP ČR) následující připomínky zpracované ve spolupráci s Komorou certifikovaných účetních:

1. K bodu C.1. Schéma nové soustavy právních předpisů v oblasti účetnictví

V této části Návrhu věcného záměra ZoÚ je uvedeno:

Na str. 20 poslední odstavec uvádí „Vzhledem k důvodům uvedeným v části B) věcného záměru zákona o účetnictví se navrhuje vytvoření nového uspořádání právních předpisů upravujících účetnictví, které bude lépe reagovat na nové i stávající trendy v oblasti účetnictví. Je nutné upravit i situace, kdy nebude naplněna zásada trvání účetní jednotky (tzv. going concern). Jedná se o případy, kdy je účetní jednotka v likvidaci nebo insolvenčním řízení. Prováděcí právní předpis by následně na tyto situace reagoval tím, že se některé účetní metody uplatní jinak.“

Navrhujeme:

Větu podtrženou výše navrhujeme upravit takto: „...Jedná se např. o případy, kdy je účetní jednotka v likvidaci nebo v insolvenčním řízení...“

Odůvodnění:

Účetní jednotka může zaniknout též bez likvidace, a i v takovém případě neplatí předpoklad trvání podniku a je třeba tuto skutečnost při sestavení účetní závěrky zohlednit. Ze současného textu návrhu věcného záměra ZoÚ vyplývají jako jediné případy „likvidace nebo insolvenční řízení“.

Tato připomínka je zásadní

2. K bodu C.3. Struktura nového zákona o účetnictví

V této části Návrhu věcného záměra ZoÚ je uvedeno:

Na str. 28 pod bodem I. 1. vi. „Kategorizace/kategorie účetních jednotek“ jsou pod odrážkou 1. uvedeny „obchodní společnosti“.

Navrhujeme:

Navrhujeme upravit odrážku 1. na „obchodní korporace“, aby byla zřejmá též kategorizace družstev.

Tato připomínka je zásadní

3. K bodu C.3. Struktura nového zákona o účetnictví

V této části Návrhu věcného záměra ZoÚ je uvedeno:

Na str. 28 pod bodem II. 1. vi. je část „*Měna účetní závěrka*“

Navrhujeme:

K označení odrážky navrhujeme doplnit závorku „*(měna prezenční)*“, aby bylo zřejmé, že se jedná o měnu, v níž je sestavena, resp. prezentována účetní závěrka.

Tato připomínka je zásadní

4. K bodu C.3. Struktura nového zákona o účetnictví

V této části Návrhu věcného záměra ZoÚ je uvedeno:

Na str. 28 pod bodem III. 1. ii. je odrážka „*Použití cizí měny (kurzové rozdíly)*“.

Navrhujeme:

Označení odrážky navrhujeme upravit takto: „*Funkční měna a použití cizí měny (kurzové rozdíly)*“.

Odůvodnění:

ZoÚ by měl stanovit funkční měnu, která souvisí s oceňováním v účetnictví a s kurzovými přepočty, není-li transakce v cizí měně. Funkční měna není měnou účetní závěrky, a proto její vymezení by nemělo být obsahem bodu II. 1. vi.

Tato připomínka je zásadní

5. K bodu C.3. Struktura nového zákona o účetnictví

V této části Návrhu věcného záměra ZoÚ je uvedeno:

Na str. 28 pod bodem V. 1. ii. je odrážka „*účetní knihy*“.

Navrhujeme:

Označení odrážky navrhujeme upravit takto: „*Účetní zápisy a účetní systém (účetní knihy)*“.

Odůvodnění:

V úpravě účetních knih by měl být u hotovostního účetnictví stejný přístup jako u podvojného účetnictví. I případě hotovostního účetnictví se jedná o zápisy do účetního systému a vydefinování účetních knih je přístupem minulosti.

Tato připomínka je zásadní

6. K bodu C.4. Detailně ke struktuře zákona o účetnictví

6.1 K bodu I. 1. ii. Vymezení účetních jednotek (osobní působnost)

V této části Návrhu věcného záměra ZoÚ je uvedeno:

Na str. 32 se uvádí „*Navrhuje se, aby v případě fyzických osob byly účetní jednotkou pouze:*“ a je uvedeno kvalitativní vymezení pod body a) až c).

Navrhujeme:

Navrhujeme, aby všechny fyzické osoby – podnikatelé – byly považovány za účetní jednotky s povinností vedení hotovostního účetnictví, avšak možností vedení podvojného účetnictví. Evidence a výkaznictví podnikatelů by tam mělo vyplývat ze zákona o účetnictví. S tím souvisí i návrh na zrušení daňové evidence, resp. vymezení, že daňová evidence je naplňována hotovostním účetnictvím.

Odůvodnění:

Záměr legislativních úprav si klade za cíl snižovat administrativní zátěž, ulevovat podnikatelům a současně snižovat motivace ke korupci a eliminovat korupční rizika. Naplnění těchto požadavků vyplyne též ze zjednodušení legislativní úpravy a z eliminování různých vykazovacích evidencí.

Tato připomínka je zásadní

6.2 K bodu I. 1. vii. Rozsah vedení účetnictví

V této části Návrhu věcného záměra ZoÚ je uvedeno:

Na str. 38 je uvedena podkapitola nazvaná „*Hotovostní účetnictví*“.

Navrhujeme:

Navrhuje nadpis této podkapitoly doplnit závorkou takto: „*(účetnictví vedené na peněžní bázi)*“.

Odůvodnění:

Vnímáme diskusi ohledně označení „*hotovostní účetnictví*“. Přesto obsahově jde o účetnictví, které je založeno na evidenci peněžních příjmů a peněžní výdajů a řada z nich nepředstavuje hotovostní platby. Jedná se o platby bezhotovostní formou bankovních převodů, platby s využitím platebních karet a jiných nástrojů. Platební styk se v tomto ohledu výrazně posouvá a je snaha

eliminovat hotovostní platby na minimum. Existují místa (podniky, obchody) a též již řada zemí, kde platby v hotovosti umožněny nejsou. Z tohoto důvodu doporučujeme obsahově vyjasnit zvolené označení „hotovostní účetnictví“.

Tato připomínka je zásadní

V této části Návrhu věcného záměra ZoÚ je uvedeno:

Na str. 38 začíná tabulka, která nastiňuje minimální rozsah vedení účetnictví pro jednotlivé účetní jednotky.

A. Navrhujeme:

Navrhujeme, aby podnikající fyzické osoby byly vždy účetní jednotkou a vedly minimálně hotovostní účetnictví.

Odůvodnění:

S rozhodnutím zavést opětovně jednoduché účetnictví, nově nazvané jako hotovostní účetnictví, souhlasíme. Zároveň s tímto přístupem by měla být zrušena daňová evidence, která byla zavedena právě v důsledku zrušení jednoduchého účetnictví pro podnikatele. Pokračování stavu, kdy existuje jak daňová evidence, tak hotovostní účetnictví, nepovažujeme za vhodné a nepovažujeme za naplnění záměru navrhovaných úprav legislativy. Variantnost v přístupech snižuje administrativní náročnost, ale naopak znepréhledňuje přístupy. Záměr snižovat korupční rizika nelze naplňovat přístupem, který umožní více podnikatelům vést evidenci, která nemá své jasné vymezení a obsahové vydefinování.

Tato připomínka je zásadní

B. Navrhujeme:

Na str. 39 jsou uvedeny jako účetní jednotky „investiční fondy“. Navrhujeme tabulku doplnit též o účetní jednotky „podfondy“, aby byla jejich úprava účetnictví a účetní závěrky z nové úpravy ZoÚ zřejmá.

Tato připomínka je zásadní

6.3 K bodu I. 1. viii. Použití mezinárodních účetních standardů

V této části Návrhu věcného záměra ZoÚ je uvedeno:

Na str. 41 je uveden výčet účetních jednotek s povinným použitím IFRS-EU.

Navrhujeme:

Navrhujeme odrážku „investiční fondy“ upravit takto „investiční fondy a podfondy“.

Tato připomínka je zásadní

V této části Návrhu věcného záměra ZoÚ je uvedeno:

Na str. 41 je uveden výčet účetních jednotek s dobrovolným použitím IFRS-EU.

Navrhujeme:

Navrhujeme do záměru zakomponovat záměr rozšířit IFRS na další účetní jednotky, pokud se vyhodnotí dopady přechodu na IFRS za akceptovatelné. Zejména doporučujeme rozšířit dobrovolné použití IFRS na účetní jednotky s povinným auditem a na účetní jednotky, po nichž je z různých důvodů účetní závěrka sestavená dle IFRS vyžadována.

Tato připomínka je zásadní

6.4 K bodu II. 1. v. *Rozsah účetní závěrky*

V této části Návrhu věcného záměra ZoÚ je uvedeno:

Na str. 49 je uvedeno, že „*Účetní jednotky sestavují účetní závěrku buďto v plném nebo zkráceném rozsahu.*“

Navrhujeme:

Navrhujeme, aby účetní závěrka byla pouze jednoho rozsahu (tzv. plný rozsah).

Odůvodnění:

Účetní závěrka v tzv. zkráceném rozsahu byla v minulosti zavedena s ohledem na zveřejňování informací. Záměrem bylo zveřejňovat pouze agregované údaje u vymezených účetních jednotek. Vzhledem k záměru upravit zveřejňování účetních informací u mikro a malých účetních jednotek a nastavit rozsah např. vybraných ukazatelů, považujeme ponechání tzv. zkráceného rozsahu v ZoÚ za nadbytečné. Navíc účetní jednotky používající tzv. zkrácený rozsah sestavují výkaz zisku a ztráty v plném rozsahu. Úpravu tzv. zkráceného rozsahu považujeme za redundantní a ve svém důsledku i prakticky náročnější – účetní jednotky sestavují plný rozsah a pak znovu ještě zkrácený rozsah, účetní jednotky mají nastaveny účetní systémy na plný i zkrácený rozsah.

Tato připomínka je zásadní

6.5 K bodu II. 1. vi. *Měna účetní závěrky*

V této části Návrhu věcného záměra ZoÚ je uvedeno:

Na str. 49 je uvedena část nazvaná „*Měna účetní závěrky*“, která však obsahově má snahu vymezit funkční měnu.

Navrhujeme:

Navrhujeme, aby tato část upravovala měnu, v níž je sestavována a prezentována účetní závěrka, přičemž by měla existovat možnost sestavit účetní závěrku též v měně jiné, než je česká koruna. Tomu by pak měl odpovídat účetní postup přepočtu. Tato měna je tzv. měnou vykazovací (měnou prezenční), nikoliv měnou funkční.

Tato připomínka je zásadní

6.6 K bodu II.2. Konsolidovaná účetní závěrka

V této části Návrhu věcného záměra ZoÚ je uvedeno:

Na str. 51 je uvedeno „*Povinnost sestavit konsolidovanou účetní závěrku, resp. problematika konsolidace se bude i nadále vztahovat pouze na obchodní společnosti.*“

Navrhujeme:

Navrhujeme, aby se povinnost sestavit konsolidovanou účetní závěrku vztahovala i na družstva. Proto navrhuje výše uvedenou větu upravit a použít termín „obchodní korporace“ místo „obchodní společnosti“.

Odůvodnění:

Existuje řada výrobních družstev, které mají podíly v jiných účetních jednotkách a sestavení konsolidované účetní závěrka by v jejich případě vedlo k zajištění věrného a poctivého zobrazení účetních informací pro uživatele.

Tato připomínka je zásadní

V této části Návrhu věcného záměra ZoÚ je uvedeno:

Na str. 51 je uvedeno „*V souladu se směrnicí 2013/34/EU se navrhuje, aby účetní jednotky měly možnost, při stanovení velikosti skupiny navýšit hraniční hodnoty pro aktiva celkem a roční úhrn obratu o 20 %.*“

Navrhujeme:

Navrhujeme, aby u tohoto návrhu bylo vyjasněno a zřetelně uvedeno, že s navýšením limitů se opouští konsolidovaný základ, a zavádí se základ stanovený prostou agregací individuálních výkazů.

Odůvodnění:

Bez znalosti směrnice 2013/34/EU považujeme současnou textaci za nejasnou.

Tato připomínka je zásadní

6.7 K bodu II. 2. i. Povinnost sestavit konsolidovanou účetní závěrku (včetně vymezení konsolidačního celku)

V této části Návrhu věcného záměra ZoÚ je uvedeno:

Na str. 51 je uvedeno "*Do konsolidačního celku nebudou zahrnovány investiční jednotky.*"

Navrhujeme upravit a tím věcný záměr vyjasnit:

"Povinnost sestavit konsolidovanou účetní závěrku nebudou mít investiční jednotky (jednotky v postavení mateřských společností), přičemž zákon poskytne jejich kvalitativní vymezení a

současně stanoví, jakou metodou budou oceněny finanční investice v držení nekonsolidovaných jednotkách (ocenění reálnou hodnotou s přeceněním do výsledku hospodaření)."

Odůvodnění:

Z textu návrhu není zřejmé, jaké jednotky mají být považovány za investiční a že se má jednat a priori o jednotky v postavení mateřských společností. Zároveň není zřejmé, jak mají postupovat, nejsou-li povinni sestavit konsolidovanou účetní závěrku. Touto úpravou dojde ke sladění požadavků ZoÚ a IFRS, konkrétně IFRS 10 Konsolidovaná účetní závěrka.

Tato připomínka je zásadní

6.8 K bodu II. 2. v. Metody konsolidace (str. 54)

V této části Návrhu věcného záměra ZoÚ je uvedeno:

Na str. 54 je mezi metody sestavení konsolidované účetní závěrky zmíněna i "*metoda poměrné konsolidace*".

Navrhujeme:

Navrhujeme, aby u této metody byl uveden záměr posouzení vhodnosti jejího dalšího použití. Konsolidovaná účetní závěrka, jde-li o vztah mateřské a dceřiné společnosti, by měla být sestavena za použití metody plné konsolidace, zatímco majetkové účasti zakládající podstatný vliv, resp. spoluovládání, by měly být zahrnuty do konsolidované účetní závěrky za použití metody ekvivalence.

Odůvodnění:

IFRS v současné době nepracují s metodou poměrné konsolidace, současně však upravují specifický postup pro tzv. společné operace. Proto zvážení vhodnosti použití metody poměrné konsolidace a její případné vypuštění z úpravy může vést ke sladění požadavků ZoÚ a IFRS.

Tato připomínka je zásadní

6.9 K bodu III. 2. Základní způsoby oceňování

V této části Návrhu věcného záměra ZoÚ je uvedeno:

Na str. 56 je pro oceňování jednotlivých položek účetní závěrky obsažena též „ekvivalence“.

Navrhujeme:

Navrhujeme, aby v nové úpravě ZoÚ byla pouze jedna „ekvivalence“ a nebyl rozdíl mezi oceňováním ekvivalencí a konsolidační metodou ekvivalence. Proto navrhujeme, aby u této metody byl uveden záměr posouzení vhodnosti jejího dalšího použití.

Odůvodnění:

IFRS znají pouze jedinou metodu ekvivalence a používají ji, jak při sestavení konsolidované účetní závěrky, tak pro ocenění finančních investic v samostatné účetní závěrce. Proto zvážení vhodnosti použití ekvivalence a její relevantní úprava v ZoÚ může vést ke sladění požadavků ZoÚ a IFRS.

Tato připomínka je zásadní

6.10 K bodu III.6. Použití cizích měn (kurzové rozdíly)

V této části Návrhu věcného záměra ZoÚ je uvedeno:

Na str. 57 je uvedeno: „*Kurzové rozdíly vznikají při použití jiné než funkční měny.*“

Navrhujeme:

Navrhujeme (i) upravit název této části takto: „*Funkční měna a použití cizích měn (kurzové rozdíly)*“; (ii) vydefinovat v této části funkční měnu jako měna primárního ekonomického prostředí a měnu, v níž je de facto vedeno účetnictví; (iii) vymezit kvalitativně tzv. monetární (peněžní) a nemonetární (nepeněžní) položky rozvahy.

Odůvodnění:

Rozlišení monetárních a nemonetárních položek rozvahy je podstatné pro kalkulaci a účtování kurzových rozdílů, neboť pouze monetární (peněžní) aktiva a závazky představující očekávaný budoucí peněžní tok jsou vystaveny měnovému riziku a vedou v účetnictví k zaúčtování kurzových rozdílů.

Tato připomínka je zásadní

6.11 K bodu IV. 3. Účetní doklady

V této části Návrhu věcného záměra ZoÚ je uvedeno:

Na str. 60 je uvedeno: „*V oblasti účetních dokladů se nepředpokládají žádné významné změny.*“

Navrhujeme:

Navrhujeme zvážit úpravu účetních dokladů, aby reflektovaly modernost a realitu, práci s elektronickými doklady.

Odůvodnění:

ZoU by neměl standardizovat a stanovovat náležitosti účetních dokladů. Účetní doklad je obecně základním účetní záznamem, kterým se prokazují skutečnosti v účetnictví a nabývají různých podob a do budoucna se podoby budou měnit a vyvíjet. ZoÚ by měl stanovit pouze obecný požadavek na jejich existenci.

Tato připomínka je zásadní

7. K bodu G. Zhodnocení korupčních rizik

V této části Návrhu věcného záměra ZoÚ je uvedeno:

Na str. 75 se uvádí: „Návrh věcného záměru zákona jako takový nevytváří prostor pro korupční jednání, nicméně jednou z priorit navrhovaného věcného záměru zákona o účetnictví je napomoci snížení motivace ke korupci a snížení korupčních rizik, neboť korupce brání hospodářskému rozvoji a ohrožuje řádné a náležité fungování tržní ekonomiky...“

Na str. 76 se uvádí: „Jednou ze zásad, která by měla být v nové úpravě účetnictví jasně stanovena, je zásada přednosti obsahu před formou. Výslovné a přímé zakotvení této zásady eliminuje stávající nejistotu při aplikaci, čímž by mělo ubýt administrativní zátěže spojené s vyhodnocením nejistoty ohledně její aplikace. Zároveň vztah této zásady k zajištění věrného a poctivého obrazu účetní závěrky a finanční pozice účetní jednotky je mimořádně silný, protože tato zásada je nutnou, nikoli postačující podmínkou. Návrh počítá s tím, že výjimky z uplatnění této zásady budou jasně definovány, aby bylo zcela zřejmé, které účetní jednotky a ve kterých případech se mohou od této zásady odklonit. Tím se sníží riziko pro korupční jednání.

Doporučujeme:

Doporučujeme, aby s tvorbou nové účetní legislativy, jejíž záměr podporujeme, byla vedena též věcná diskuse o záměru upravit vhodněji požadavky na kvalifikaci účetní profese. Vedení účetnictví s použitím IFRS, vedení účetnictví založené důsledně na zásadě přednosti obsahu před formou, vedení účetnictví, které vychází z koncepčního rámce, vedení účetnictví s povinnostmi AML požadavků vyžaduje též osobu profesně kvalifikovanou.

Tato připomínka je doporučující

Kontaktní osobou pro vypořádání připomínek je JUDr. Věroslav Sobotka 734 302 000
sobotka@amsp.cz, amsp@amsp.cz